

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posilať predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kresťanská ľudová strana a národnostniari.

Viedeňské noviny «Reichpost» uverejnili článok pod názvom: «Ľudová strana a národnostniari». Na každý pád treba nám uznať, že tento článok písaný je s veľkou miernosťou a s dobrým úmyslom. Ponevác tento článok aspoň zväčša doniesly «Ľudové Noviny», ponáhlame sa odpovedať naň zarovnak mierne s podobne dobrým úmyslom a s úplnou úslušnosťou.

Predovšetkým pokúsime sa označiť stanovisko kresťanskej ľud. strany. Kresťanská ľudová strana snaží sa úslušnou byť ohľadom na požiadavky národnostné. Je ona úslušná a spravodlivá. Zatrucuje šovinismus, nech si on z bárs ktorej strany pochádza. Od štátnej vlády žiada pre každú národnost trepezlivosť, úslušnosť a spravodlivosť. Násilné maďarizovanie odsudzuje. Maďarizovanie v kostoloch drží za odsúdenia hodné. Žiada, aby náboženstvo v ľudových školách vyučované bolo v materinskej reči. Žiada, aby úradníci, čo medzi ľudom bývajú, mluvíli reč ľudu. V týchto punktoch nenie medzi údami kresťanskej ľudovej strany žiadneho rozdielu, s týmto vsetci súhlasia, Tieto uvedené punkty ale celkom zodpovedajú programmu kresťanskej ľudovej strany.

Pozostáva, aby sme mienku našu povedali o zákone národnostnom. Údovia kresťanskej ľudovej strany sú tej mienky, že tento zákon v jeho celosti, ako je, nebude sa môcť previesť. Mnohí sú toho presvedčenia, že tento zákon protiví sa pochopu sjednoteného štátu.

Ten najväčší spor panuje práve ohľadom tohoto zákona, nakoľko národnostniari žiadajú, aby

on úplne prevedený bol. Bezpochybne isté je ale, že obrovská väčšina snemu odhodlaná je, že prevedenie tohoto zákona, aspoň niektorých paragrafov jeho nedopustí. Najviacej členov väčšiny snemu bojí sa toho, že keby každý paragraf tohoto zákona prevedený bol, vtedy Uhorsko nebolo by také, aké bolo doposiaľ. Z tohoto nasleduje, že väčšina snemu hotová je na život a smrť zápasíť, v tejto otázke ale nepopustí, bo je toho presvedčenia, že len od tohoto závisí jestvovanie Uhorska.

Akú politiku nasledovať má teda kresťanská ľudová strana? V lone kresťanskej ľudovej strany väčšina pozostáva z tých ablegátov, čo prišli z uhorských volebných okresov. Sú tam krom toho ablegáti zo slovenských, z nemeckých okresov, ba je jeden srbskej a jeden rusínskej národnosti. Či kresťanská ľudová strana žiadať má prevedenie národnostného zákona vo všetkých jeho paragrafoch? Či touto požiadavkou viazať má svojich členov v programme strany? Toto by kresťanská ľudová strana bez samovraždy urobíť nemohla. Neslobodno zabudnúť, že ľud uhorský a jeho ablegáti držia toto za takú vec, ktorá sa previesť nedá, že proti tomuto zápasíť budú na život a smrť. Keby kresťanská ľudová strana úplne prevedenie národnostného zákona vzala do jej programu, v tom okamžení vystúpili by z nej tí ablegáti, ktorí z uhorských okresov pochádzajú, na taký spôsob vystúpila by väčšia polovička z kresťanskej ľudovej strany. Takúto politiku od kresťanskej ľudovej strany žiaden zdravého rozumu človek žiadať nemôže.

Ostatne v kresťanskej ľudovej strane to presvedčenie panuje, že je to samo v sebe nemož-

nosť takú politickú stránku založiť chciem u nás v Uhorsku, ktorá by na život a na smrť bojovala mala s ľudom uhorským. Národnostníci však toto žiadali od kresťanskej ľudovej strany. Teda nie to žiadali, aby kresťanská ľudová strana s úslužnosťou a spravodlivosťou chovala sa oproti národnostníarom, bo ona to vždy ochotne činila a leží to aj v jej vlastnom záujme; lež to žiadali, aby kresťanská ľudová strana pustila sa do krutého boja, na život a smrť s Uhorstvom, aby totiž žiadala to, čoho sa Uhorstvo najviac bojí, čomu oproti stavia sa najpevnejšie: úplné prevedenie národnostného zakona, toto ale kresťanská ľudová strana vyplniť nemohla.

Rozložili sme takto otvorene a statočne, čo chce činiť, čo môže a čo nemôže poduť kresťanská ľudová strana.

Skutočná pravda je, že národnostníci neboli spokojní s kresťanskou ľudovou stranou. To není pravda, že kresťanská ľudová strana bola dakedy proti daktorej národnosti, to ona ani slovom, ani skutkom nikdy nečinila, To je ale pravda, že národnostníci žiadali od kresťanskej ľudovej strany nemožné veci a keď ona jejich žiadosť nevyplnila, bo ju vyplniť nemohla, vtedy s celou silou obrátili sa na kresťanskú ľudovú stranu, driapali a ruvali ju viacej, ako dakedy liberáli. Národnostníci nedali milosti kresťanskej ľudovej strane. Oni nedali nič na to, že kresťanská ľudová strana úslužná a spravodlivá chcela byť oproti národnostiam v medziach možnosti. Oni nedali nič na to že ľudová strana v celom Uhorsku uznaná je ako jediná strana kresťanská. Oni by len vtedy boli dali milosti kresťanskej ľudovej strane, keby ona v úplnej celosti, vo všetkom to bola prijala, čo oni chcjú.

Toto nech k porozumeniu a vysvetleniu slúži každému, spolu aj viedeňským novinám «Reichspost». Toto je základným punktom tejto otázky, toto je celej veci hlavná vec. Bo to není pravda, že to len od väčšej alebo menšej úslužnosti a ochotnosti závisí, aby nás národnostníci nenapádali. My sme radi a veľmi radi ochotní, na veci nemožné sa ale brať nemôžeme.

Kňazstvo a najvyšších hodnostárov cirkevných zastihol ten istý osud, ako kresťanskú ľudovú stranu. Kňazstvo a najvyšší cirkevní hodnostári sú dnes cieľišťom priam takých nápadov, ako kresťanská ľudová strana. Neodpustili to kňa-

zovi, keď sa na stanovisko kresťanskej ľudovej strany postavil, takého kňaza napádali najohavnejším spôsobom. Či sa to ale kňazovi za hriech pokladať môže, keď on jedinkú v krajine kresťanskú stranu podporuje? Predsa to bol koniec veci. Je to ohavná vec. Bolo tomu však skutočne tak. Videli sme to popredku. Povedali sme aj, že tomu tak bude. Konečne sa všetko tak stalo. Národnostníci ešte ani tomu kňazovi neodpustia, ktorý osvedčene kresťanskú stranu podporuje.

To isté stalo sa aj s biskupmi. Mnohokrát museli sme na to poukazovať, že národnostníci nachodia sa v takej spoločnosti a hojújú takými prostriedkami, že sa to na žiaden pád schvalovať nemôže. Biskupi nemohli oči zažmúriť na všetko to, čo sa konalo, bo veď proti každej vážnosti sa tie najhroznejšie vzbury vystrájaly. Biskupi sa neradi miešajú, ani nemajú v obyčaji miešať sa do zápasov politických strán, tu však viedly sa tak kruté boje proti cirkevným a svetským vrchnostiam, že biskupi nemohli ďalej nad tým mlčať. I ponač pozdvihli slovo svoje a neboli ďalej nemí, hľa, dnes ani oni nedostávajú milosti, dnes tak nevýslovne hrozným spôsobom búria ľud proti biskupom cirkve katolíckej, že to na celom svete nemá páru a tomuto podobného stáva sa len zo stránky socialdemokratov.

V parlamente hlasujú spolu so socialdemokratmi v takých záležitostiach, ktorými rovno napáda sa cirkev katolícka. Nestáva sa to náhodou. Nešťastnou politikou nastúpili príkru cestu a kráčajú po nej vždy hlbšie ku nevýslovvej ztrate cirkve a vlasti.

Červený alebo pohanský socializmus.

Socializmus menuje sa *červený*, bo pri uskutočnení svojich bezbožných cieľov nezhrozí sa ani revolúcie, to jest krveprelievania; menuje sa ďalej i *pohanský*, bo jeden z jeho najprednejších cieľov je: zo sveta vykoreniť kresťanstvo a tu na prvom mieste znivočiť sv. cirkev katolícku. A tomuto socializmu medzi slovenským ľudom propagandu chcjú urobiť *noviny*, ktoré sa menujú «Slovenský Týždenník» a chcjú to učiniť pomocou veriacich katolíkov!

Hlavné ciele socialdemokratov označujú dva základné punkty jejich snáh, tieto sú: vykorenenie cirkve katolíckej a rozdelenie majetkov. Že je tomu tak, toho smutný príklad máme na Francúzsku. Tam socialisti prvú čiastku svojho programu už previedli; svätú cirkev katolícku znevážili, potupili a takrečeno nemožnou urobili. Teraz

pokračujú v uskutočnení druhej čiastky: ku rozdeleniu majetkov.

Treba teda odpovedať na tú vážnu otázku: či človek, pokoj a poriadok milujúci a nad to ešte kresťan-katolík, môže podporovať smer, jaký si socializmus vytknul? Či môže byť niekto socialdemokratom a spolu aj kresťanom-katolíkom? Nemôže byť! To vypovedali nielen vodcovia katolíkov, ale aj vodcovia socialdemokratov. Zo stránky katolíckej zretedne sa v tomto ohľade vyslovili pápežia a biskupi, že: katolík nemôže byť socialdemokratom. Zo stránky socialdemokratov jejich hlavní vodcovia, jako: *Bebel*, *Liebknecht* a iní tiež mnohorozy sa osvedčili, že: «ani náboženstvo, ani Boha nepotrebujú». Nadovšetko ale *Bebel* verejne sa osvedčil, že «kresťanstvo a socializmus tak stoja jeden oproti druhému, ako oheň oproti vode.» Nech toto tie noviny, čo teraz socialdemokraciu ľudu odporúčajú vyvrátia, ak môžu! Pohlédnime sebe na program socialdemokracie. Pri svetle zdravého rozumu našej kresťanskej viery a každodennej skúsenosti vidme, jakože by vyzeralo to

«Rozdelenie majetkov».

Rozdeliť majetky len vtedy by bolo možno, keby boli sebe rovné a podobné. Majetky pozostávajú z peňazí, z domov, z fabrik, z rôľ, z pasienkov, z hôr, z viníc, z dobitku atď. Nenie takého múdreho Šalamúna aby toto *všetko medzi všetkých* ľudí a to *spravodlivo* rozdelil. Peniaze ešte by sa dali rozdeliť, tie ale socialisti kassirovať chcú a na miesto nich vraj akési assignácie by zaviedli. Teda o spravodlivom rozdelení pozemkov ani reči byť nemôže. Či by to bola spravodlivosť, aby jeden dostal na príklad 3 holdy zeme medzi skalami a horami a iný by dostal tiež tolko na úrodnej rovine na Dolniakoch? Zaisťe nie! Ten, ktorému by na Horniakoch medzi skalami udelili 3 holdy, úplným právom by mohol žiadať, aby mu viacej udelili. A ktože ustáli pomer, dľa ktorého pozemky rozdelené by byť mali, keď terajší spoločenský poriadok celkom zanikne? Nuž a domy a fabriky dajú sa rozdeliť? Či je všetko jedno, keď dostane niekto na dedine otrhanú chalupu, alebo krásny palác vo veľkom meste? Dajme však tomu, žeby socialdemokrati vynašli dajaký prostriedok, žeby všetkých ľudí so všetkými majetkami *spravodlivo* podelili, jak dlho by trvalo toto rozdelenie? Nevie, či by to trvalo za jeden deň a po jednom dni zase by mal jeden viacej a druhý menej. Zdálíž ten darebák a lumpák, ktorý je teraz na obtížnosť pracovitým ľuďom, by svoju prirodzenosť k vôli socialistom hneď premenil? Zaisťe nie! Bol by darebákom a lumpákom potom ešte väčším jako bol predtým. Zo spoločného majetku jemu udelený podiel v krátkom čase by premrhal. Prehadjákaný majetok by zase len na druhých, a to zväčša na takých prešiel, ktorí sú pracovití a šanobliví a tak by v krátkom čase boli zase ľudia: bohatí a chudobní. Ponevác ale táto nová nerovnosť majetku v socialistickom štáte trpená by byť nemohla, museli by sa majetky *ustavične deliť*. Kto by pri tomto ustavičnom delení majetkov najlepšie obstál, to by boli lumpi a darebáci; a ktorí by najhoršie

pochodili, to by boli pracovití a šanobliví ľudia. Či títo šanobliví a pracovití údovia ľudskej spoločnosti prv-neskôr neprišli by na tú zdravú myšlienku, že ponevác, či pracujú alebo leňošia a výsledok je jeden a ten istý, aby lumpov a darebákov svojou prácou vydržiať nemuseli, konečne odhodlajú sa, že: ani oni nebudú pracovať. A keď nebude nikto pracovať, čo bude vtedy? Z čoho sa budú ľudia vtedy živiť? Či snáď zem sama od seba rodí? Takto by ľudia od hladu zomreť museli. Uskutočnenie socialistického programu o rozdelení majetkov vedie ku zahynutiu ľudského pokolenia!

Červený alebo pohanský socializmus je teda nesmysel, ktorý sa usktočníť nedá. Snáď sa ma tu niekto pýta: keď je socializmus nesmysel, keď je on hlúposť a pre spoločenský život tak nebezpečný, nuž prečo je to, že má tak mnoho prívržencov? Nuž preto, lebo mnoho je takých ľudí, čo myseľ nevedia, ba ani myseľ nechcú, taktiež mnoho je aj takých, ktorí nič nemajú a čo u druhých vidia, to silou-mocou chcujú si osvojiť. Takýto myseľ nechcejúci a nevediaci ľudia podobní sú nevinným ovečkám, ktoré slepo idú za baranom na krkách zvonec majúcim. A týmto baranom na vlas sú podobní vodcovia socialdemokratov. Majú tiež zvonec na krkoch, ktorým hneď «rozdelenie majetkov», hneď «*sekularisáciu cirkevných statkov*» ohlasujú. A ľud so svojim osudom nespojkný a myseľ nevediaci slepo ide za týmito baranmi, ktorí sa menujú:

Vodcovia socialdemokratov.

Už tá okolnosť, že jak v cudzích krajinách, tak aj v drahej vlasti našej vodcovia socialismu sú *sami židia*, nám zvestuje, že červený socializmus nemôže byť užitočný politický pohyb ani pre kresťanstvo, ani pre chudobný svet. V cudzozemsku na čele socialismu stoja: Fischer, Herzfeld, Hirsch, Adler atď. a u nás: Morgens-tern, Izrael, Goldner, Veltner atď. Sú to všetko dobre známe mená židovské; s podobnými menami sa naša úbohá Slovač na Horniakoch skoro v každej dedine stretá a zná ich dobre, bo oni už nie jedneho kresťana o všetko pozbavili. A čujťe, vy katolícki Slováci, pod *ochranu* týchto «*vodcov*» chcujú vás postaviť tie noviny, čo jednotajne o tom píšu, ako veľmi dobre vám chcujú. Nenie dosť, že po vašich dedinách títo Hirschovci, Herzfeldovci atď. za drahé peniaze merajú vám diabolskú otravu, aby vás ňou nielen o peňaze, ale aj o rozum pozbavili, lež žiadajú, aby skrze uvedenie červeného socialismu medzi vás Slovákov, uznali ste týchto ľudí ešte aj za vašich vodcov. Vo Francúzsku niektorí vodcovia socialdemokratov zo spolkovéj dane, jako: Argelies, Havelaeque, Pierre ostali millionármi; iní zase, jako: Goussott, Jaurés, Bebel tiež zo spolkovéj dane aj tri razy tolko dôchodku majú, ako ktorýkoľvek minister, a ľud? Ten aj naďalej hladom mrie! «Slovenský Týždenník» do saku týchto socialdemokratov chce Slovákov vohnať, keď socialismu propagandu činí!

Socialdemokrati v Genfe a v Londýne verejne sa osvedčili, že Boha a náboženstvo vykoreníť načím z ľud

ského srdca. *Bebel* v Berlíne v nemeckom sneme verejne vyznal, že «v náboženskom ohľade ku ateizmu, to jest ku bezbožnosti ľahajú». A naši socialdemokrati v Budapešti v tom sa ustálili, že si budú žiadať, aby *vyučovanie náboženstva kassirované bolo vo všetkých školách*.

V pohanskom socialismuse je ešte jedno, čo zvlášte do pozornosti odporúčam tým zaslepeným kresťanským manželkám a panenkám, ktoré svoju oddanosť ku národovcom tým na javo dávaly, že na voličov kresťanskej ľudovej strany pri volbe kamením hádzaly a nečestne vykrihovaly. Socializmus stav manželský považuje za prívätnu záležitosť, čo toľko znamená, že muž, keď si ženu vyvolil, nebude s ňou sobášnený a dotiaľ budú spolu žiť, dokiaľ muž ženu nezunoval, čo keď sa stane, jako sa zišli, tak sa aj rozídu. Rozmýšľajte nad týmto vy kresťanské manželky a panenky!

Keď jedny kresťanské uhorské noviny zpravu doniesly o úprimnom zoznaní Hodžu, dla ktorého *slovenská ľudová strana a socialdemokracia je jedno a to isté*, toto zoznanie skalické noviny tým chcely vymluviť, keďže v 22. čísle nehanebne ľuhaly, «že sa v Belgii katolíci spojili so socialistami, aby si vydobili všeobecné tajné hlasovacie právo». Toto je tiež len taká pravda, ako tá o tom neobdržanom biskupskom požehnaní! Musím zoznať, že ten kto takúto hlúposť nehaňbí sa napísať, ani pochopu nemá o pomeroch Belgie. Veru kto po arabsky nevie, nech po arabsky netára! Vec práve naopak sa má. Nikde katolíci tak tuhý a odhodlaný boj nevedú proti socializmu, jako práve v Belgii. Toho dôkazom sú aj komorné volby, ktoré toho roku koncom mája v Belgii prevedené byly. Pri týchto voľbách v jednom tábore stáli (jak flamandsky, tak aj francúzsky mluviaci) katolíci a aj zvíťazili nad socialistami, ktorí spolení boli s liberálmi a freimaurermi.

Každý zdravo zmysľajúci človek uzná, že v terajšom spoločenskom živote nenie všetko na poriadku; je mnoho krivdy a nespravodlivosti, bez čoho ľudské pokolenie nebude nikdy, lebo následkom dedičného hriechu človek je viac naklonený k zlému ako k dobrému. O tom teda, aby kdeaká krivda a nespravodlivosť celkom vykorenená bola, ani reči byť nemôže. Na tom ale dá sa pracovať a k prospechu toho aj mnoho urobiť, aby tej krivdy a nespravodlivosti čím menej bolo, čo len na kresťanskom stanovisku stať sa môže, ktoré nám ohlasuje: «Čo nechceš, by tebe iný protivného učinil, daj pozor, aby si sa ty sám v tom neprevinil». Toto do života viesť je cieľom kresťanskej ľudovej strany.

Ludák.

Slovák a burič je jeden pochop.

Proti tomu sa už slávnostne musíme ohradzovať, aby dakto veci v tomto smysle predstavoval. Slováci sú a budú, nikto však nesmie byť tak nespravodlivý, aby ich s buričmi stotožňoval. Žije ľudu slovenského na stá a tisícice, ba miliony a týchto nikto nemolestuje a nikomu ani nenapadne hovoriť o nich, že zbúrať a poprevracať chcejú panujúci poriadok v krajine. Len málo jednotlivcov je medzi Slovákmi, ktorí — ako sa to skutčne

ani zapierať nemôže — na tom pracujú, aby v Uhorsku premenený bol poriadok štátny. Oproti týmto bráni sa terajší štát, týchto a len týchto volajú buričmi. O tom ale ani reči byť nemôže, žeby dakto natoľko bol nespravodlivý a každého Slováka za buriča vyhlasoval. Ti, čo ľud skutočne búria proti vrchnosťam cirkevným a svetkým, čo nešťastný pohyb tento vedú, vydávajú sa sami za nevinných a za nespravodlivo prenasledovaných. I keď veci tak ďaleko vedú, že ľud opovrhuje svojich kňazov, neváži si svojich biskupov, tráti lásku ku viere od praoctov zdedenej, ba ešte aj tým sa vyhráza, že ostane ku nej neverný, tí, jejichž cesty takéto ovocie označuje, vydávajú sa za nevinných a nespravodlivo prenasledovaných, prekrúcajú oči a pátrajú po príčinách, na koho by zvaliť mohli svoje vlastné viny! Tito najnovšie píšu nasledovne: «*Jako pochodia páni biskupi. Budú-li aj naďalej krivdiť Slovákom. Keď prídu na birmovku, Slováci vítajú ich budú, jako sa vítajú liberálni kandidáti - s kritikom*». Toto píšu, pritom sú ale celkom nevinní, oni neburia, oni sú poslušní, oni sú vlúdni a pokorného srdca, oni sú ku cirkvi veľmi verní, zlý človek je len biskup, ktorý sa hnevá. Nuž my sme o tomto inakšej mienky. My za to máme, že toto jejich účinkovanie je nanajvýš škodlivé, nebezpečné, zkazonské, bo ono rúca základy života cirkevného a spoločenského. Ponevác ale toto je naše presvedčenie a my aj verejne vyznávame, z akých príčin sme tohoto presvedčenia, musíme aj to uznať, že tá jejich práca je buričstvo, proti ktorému brániť sa nám treba.

To píšu ďalej: «*Vy žiadate, odriekni sa, nie satanáša, skutkov a pýchy jeho, lež slovenčiny. Zapri otca, matku, nechaj slovenčinu. Madarizuj kostol, dom, školu i spoločnosť, staň sa Bánffystom a bude dobre*». Toto doprosta nenie pravda! Ten, čo to písal, rátal na to, že jeho čitateľa nebudú rozmýšľať nad stavom veci. Nikto to nežiada, aby dakto, zapierať otca, matku. Toto nikto nežiada; materinskú reč svoju môže bárs kto ctíť, vážiť si a milovať, bez ohľadu na ňu môže byť u nás knieža-primas, alebo ministerpredseda. Nikto to nežiada, aby sa madarizovalo v kostole. Kto ku tomuto používa kostol, ten nedobre robí. Pán je každý človek vo svojom dome, a tak je to nenie pravda, aby niekto mohol dakoho nútiť k tomu, aby svoj dom pomadarizoval. Je to teda veľká hlúposť a nerozmyslenosť keď dakto to povedá, že sa od neho žiada aby ostal Bánffystom.

A tak nestojí to, že: «Slovák a burič je jeden pochop». Náš slovenský ľud je nábožný a tichý a tak ani z ďaleka sa na to myslieť nemôže, že kto je Slovákom aby ten už bol aj buričom. To sa dá myslieť len o tých Slovákoch, ktorí slovenský ľud búria pri každej príležitosti proti kňazom, biskupom, cirkevným a svetkým vrchnosťam.

Slovenská ľudová strana nestojí na stanovisku katolíckom, verný katolík nemôže súhlasíť s touto stranou!

POLITICKÉ CHÝRY.

Na žiadosť pána Juriga.

Pán Juriga sťažuje sa pre tie slová, ktoré sme v poslednom čísle uverejnili. Poneváž sme ich nie od slova do slova uviedli, žiada od nás, aby sme z denníka snemovne citovali doslovne celý, na túto vec vzťahujúci sa passus. Tu hľa je ten passus, ako on v denníku snemovne stojí: «Ostatne, aby som úplne spravodlivý a objektívny bol, musím ešte aj to spomenúť, že v tej zpráve, ku ktorej uverejneniu som splnomocnený, nachodí sa aj jedna ulavujúca okolnosť. Tá ulavujúca okolnosť bola ale tá, že vyslanec pán Juriga, pri tej príležitosti, keď toto zpáchal, nebol v úplne striezdnom stave. (Hlasitý smiech.) Práve táto okolnosť, že majú robotu s osobnosťou nie priam pri dobrej pamäti, prispela k tomu, že žandári proti nemu svoju zbraň neupotrebili».

Ministerský predseda u kráľa.

Ministerský predseda dr. Alexander Wekerle po zakončení snemových zasadnutí odcestuje do Ischlu, kde ho kráľ prijme na osobitnom výsluchu. Ministerpredseda bude referovať jeho veličenstvu kráľovi o politickom rozpoložení.

Pracovný poriadok snemu.

Ministerpredseda Wekerle konferoval s predsedom snemu Juliusom Justhom o pracovnom poriadku snemovne. Žiadosťou vlády je, aby snem po vybavení rozpočtu pojednával len návrhy o povolení niektorých vicinállok. Snem začne potom svoje prázdniny.

Zmena v tlačovej kancelárii ministerstva zahraničia.

Ministerstvo zahraničia zriadi v Budapešti tlačovú kanceláriu, ktorej úkolom bude, aby stála v potyku s tuzajšími časopismi. Terajšieho náčelníka tlačovej kancelárie, dvorného radcu Jettela, vymenujú za triedneho šéfa a pridelia ho ku druhej triede. — Ablegáti kresťanskej ľudovej strany nie darmo pracovali v delegácii. To je jejich zásluha.

Urlaubovanie náhradných rezervistov.

Náhradných rezervistov, ktorých povolali ku delostreleckým plukom ležiacim na území vojenských sborov v Uhorsku, vojenská vláda «v záujme udržania riadneho počtu armády» podržala v službe ďalej, než je to predpísané. Minister vojny Pittreich teraz vydal telegrafické nariadenie, v ktorom patričným veliteľstvám naložil, aby svojho času do aktívnej služby povolali delostrelec-

kých náhradných rezervistov naskutku urlaubovali, čo sa tieto dni už aj stalo.

Majordomus snemovne.

Ján Tóth, majordomus snemovne vyslancov bude vymenovaný za štátneho sekretára do ministerstva výučby. Na miesto majordomusa spomínajú sa už dvaja kandidáti: Julius Leszkay a Móric Putnoki. Je pravdepodobné, že nového majordomusa zvolí snem ešte pred letnými vakáciami.

Zasadnutie delegácií.

Delegácie koncom októbra začnú pojednávať spoločný rozpočet na rok 1907. Delegácie budú zasaďať v Budapešti a aj kráľ príde koncom októbra do Budapešti, kde slávnostnou rečou zahájí zasadanie delegácií.

Z CUDZOZEMSKA.

Katolícke valné shromaždenie v Nemecku.

Katolíci Nemecka 53. valné shromaždenie držia toho roku od 19—23. augusta vo fabričnom meste Essen-Ruhr. Na shromaždení tomto súčasťnia sa zo strany kresťansko-ľudovej dr. Alexander Ernst a dr. Alexander Giesswein.

Rozpustenie ruskej dумы.

Úkazom od 22. júla rozpustil cár dumu, totiž ruský snem. Ministerium Goremikin odstúpilo a nové ministerium utvoril má Stolipin. Príčinou rozpustenia dумы je búrenie ľudu zo stránky ablegátov.

KRAJINSKÝ SNEM.

16. júla.

Snemovňa pokračovala v pojednávaní rozpočtu výučby. Predsedal Julius Justh. Ablegát Sáhgy odporúčal rozpočet ku prijatiu. Rečnil potom zo stránky národnostnej Michal Polit proti rozpočtu. Pavel Lázár, Franc Vizy, Alexander Tuesek vyslovili sa za prijatie rozpočtu. Rumun Alexander Vajda v dlhej reči napádal rozpočet a pospomínal všeliaké krivdy, ktoré vraj Rumuni trpeť musia. Konečne neprijal rozpočet. Barón Bánffy podvracal v dlhej reči udajné ponosy národnostných.

Minister výučby gróf Albert Apponyi reflektoval v dlhej reči na reči rečníkov a odporúčal svoj rozpočet ku prijatiu.

S koncom zasadnutia ministerpredseda predostrel zákonnú predlohu na predĺženie indemnity. Predloha táto doručená bude finančnému výboru. Predseda o pol štvrtej zakľučil zasadnutie.

Snemovňa veľmožov. Pod predsedníctvom grófa Aurela Dessewffyho držala zasadnutie aj snemovňa veľmožov. Bez všetkej poznámky prijaté boli všetky rozpočty jednotlivých ministerstiev, ktoré snemovňa vyslancov doposiaľ prijala.

Gróf *Ferdinand Zichy* predniesol návrh, aby zakončené boli pojednávania všetkých predmetov snemovni veľmožov predostrených. Návrh tento bol jednoducho prijatý a pojednávania započaté boli aj zakončené. Po čom predseda zaključil zasadnutie.

17. júla.

Predseda Julius Justh zahájil zasadnutie o štvrtý na jedenástu. Predseda s počiatkom zasadnutia sa vyslovil, že to debatu veľmi preťahuje, keď jednotliví vyslanci aj pri všeobecnom, aj pri podrobnom pojednávaní v dlhých rečiach vyslovujú svoje mienky. Na to minister pravosúdia odpovedal, že slobodu slova nesloboda obmedzí a jednotliví ministri len tak sa môžu o žiadostach potrebných vyslancov dozvedieť, keď títo prehovorí. (Súhlas.) Pokračovalo sa potom v pojednávaní rozpočtu ministra výučby.

Rumunský vyslanec Alexander Vajda sdvihol sa ku slovu a polemizoval s Bánffym. Rozprával o záležitostiach cirkevných a o všeličom inom, čo do oberu rozpočtu ani nepatrilo. Keď ho predseda na toto upozornil, prestal rečnúť a sadol si.

Ponevác viac rečníkov naznačených nebolo, predseda zakončil debatu. Snem hlasoval a rozpočet výučby prijatý bol väčšinou.

Na denný poriadok pastavené bolo potom pojednávanie rozpočtu ministerstva pravosúdia.

Akúcius Bizony predostrel rozpočet ministerstva pravosúdia, na čo Vilhelm Vázsonyi ujal sa slova a pre konfiskovanie socialdemokratických novín «Világszabadság» kritisoval účinkovanie terajšieho ministra pravosúdia. Hovoril, že minister pravosúdia svoje účinkovanie začal na poli tlačového práva a preto rečník bude sa zaoberať s týmto právom. Vázsonyi dokazoval, že terajšia ustanovizeň nočného kráľovského fiškusa je tá istá, ktorá bola aj počas ministra Lányiho. Lányiho ära sa len natoľko zmenila, že teraz Lányi nenie ministrom. Potom vyhodil na oči ministrom pravosúdia Polónymu, že aj obchodný minister vydal nariadenie, ktoré sa podobá nariadeniu Vörösa a Lányiho. Ponevác toto nariadenie obsahuje v sebe právo, teda netýka sa obchodných záležitostí, aj to-muto nariadeniu len minister pravosúdia mohol dať podnet. Rozpočet preto neprijíma.

Na reč Vázsonyiho odpovedal minister pravosúdia Polónyi a dôrazne poukázal na nebezpečné výhonky tej tlače, ktorá búri proti spoločenstvu a vlastnosti majetku a náležite odôvodnil potrebu toho nariadenia, ktoré proti tejto nebezpečnej tlači vydal.

Aj štátny sekretár v ministerstve pravosúdia Günther odpovedal Vázsonymu, ktorý pre nariadenie o tak zvaných nočných fiškusoch a pre úpravy o odosielení novín, ktoré dostaly poštové úrady, obviňoval vládu z utlačenia slobody tlače. Štátny sekretár v odpovedi jeho podvrátil

návaly Vázsonyiho a poistil snemovňu, že čo potrebné je k zahájeniu poriadnej tlače, to ministerstvo pravosúdia podistým prevedie.

Po ustálení budúceho denného poriadku predseda zaključil zasadnutie.

18. júla.

Predseda Julius Justh o 10. hod. zahájil zasadnutie. Pokračovalo sa v pojednávaní rozpočtu ministerstva pravosúdia.

Pri položke osobných výdavkov prehovoril Štefan Pop C. a spomenul, že terajší minister pravosúdia sa vyslovil, že jaknáhle sa zotaví, chytí sa hneď do vážnych reforiem pravosúdia. Rečník sa tomu teší a úfa sa, že minister sľub svoj aj uskutoční. Dosavadní ministri pravosúdia — hovorí rečník — vysielali do národnostných krajov samých takých sudcov, ktorí vedeli len maďarsky. Myslí, že terajší minister zmení tento systém.

Minister pravosúdia Gejza Polónyi odpovedal, že on je tej mienky, že národnostná otázka tak sa dá riešiť najdôkladnejšie, keď tam, kde sa vyskytnú oprávnené ponosy a urážky, tieto hneď vybavíme. Tam ale, kde sú ponosy neoprávnené, hneď musí nasledovať trest. Aj on je na tom, aby každý mohol hovoriť so sudcami vo svojej reči a nemusel potrebovať tlumočníka.

Dezider Nagy hovoril o tom, ako by bolo treba na budúce vychovávať sudcov. Právnych praktikantov odporúčal do pozornosti ministra.

Minister Polónyi odpovedal na reč Nagya a ta sa osvedčil, že v rozpočte na rok 1907. sa už postaral aj o praktikantov práva, lebo v záujme sudcovskej neodvislosti chce urobiť všetko možné.

Vilhelm Mezöfi žiada odpoveď od ministra v záležitosti štrajku hladovaním vo Vacove.

Minister Polónyi odpovedal, že väzňovia chceli poslať z väzenia poburujúce spisy a tieto správca zadržal. Ostatne štrajkujúci včera sa už dobre najedli.

Aurel Vlad žiada zmenenie tlumočnického systému a rýchlejšie a spravdivejšie vybavenie pravôt.

Minister Polónyi hovorí, že snemovňa nenie ten fórum, od ktorého by sa mohla žiadať právna náprava prehratých processov. Jestli má vyslanec Vlad volajúku ponosu, nech sa obráti naňho.

Po krátkej reči Pavla Lázára rozpočet ministerstva pravosúdia bol prijatý aj v podrobnostiach.

Nasledoval rozpočet ministerstva vnútra. Po reči referenta Ladislava Szalayho prehovoril Milan Hodža, ktorý napádal nadžupanský sbor a na konci podal resolúciu v otázke spoločovacieho práva.

Ludvik Návay rečnil o upevnení zabezpečenia konštitúcie krajinskej a o stoličnej autonomii.

Franc Skyčák spomína chyby verejnej správy, ponosuje sa o utlačovaní národností, žiada zotrenie ustanovizne virilistov. Rozpočet neprijíma.

Jozef Emödy ohlásil sa v osobnej otázke. Predniesol že predošlý rečník to povedal o ňom, že on prítomný bol na inštalácii nitrianskeho fíšpána Csillaghyho. On nebol na tej inštalácii, on bral účasť na obrane konštitúcie a

nechodil ku Kristóffymu o právo lekárne, ako práve pán Skyčák. (Hluk na strane národnostných. Smiech.)

Po odbavení interpellácie Visontaiho predseda po 3. hod. zaključil zasadnutie.

19. júla.

Po zahájení zasadnutia predseda Julius Justh odbavil formality a ako prvý rečník vystúpil socialista Wilhelm Mezöfi. Žiadal od ministra vnútra aby predostrel snemovni zákonný návrh o spolčovaní a shromažďovaní. Hovoril, že mravnou povinnosťou snemovne vyslancov je, aby vyniesla liberálne reformy.

Mezöfimu odpovedal Bánffy a uznal, že svojim časom prísne poriadky bol porobil proti socialistom v záujme verejnej bezpečnosti a to ani teraz nebanuje.

Rečnil potom Anton Eber, zaoberal sa s rozpočtom zo zdravotníckeho ohľadu a vyslovil dôveru vláde.

Pop C. rečnil o verejnej správe, Alexander Vajda o zdravotníckej otázke.

Predseda zaujal Štefan Rakovszky.

Aurel Vlad v dlhej reči rozprestieral sa o verejnej správe, na čo povedal reč

Minister vnútra gróf Julius Andrássy. Táto reč zaslúhuje zvláštnej pozornosti obzvlášť preto, že je ona predzvestovateľom Andrássyho programu. Minister gróf Andrássy aj hneď na počiatku svojej reči vyhlásil, že podrobný program teraz nepodá. Každé osvedčenie ministra ukladá naňho ťažkú povinnosť a je predchodcom skutku, preto sa teraz ešte neosvedčí. Jeho cieľom, ktorý má stále na zreteli, je vyvíňovanie samosprávy, autonómie. Predostre snemu toľko zaručení ústavy, koľko je len možno. Najviac záruk je ale predsa len v samospráve. Jednou jeho úlohou bude aj rozprostrenie účinkujúceho kruhu administratívneho súdu. Administrácia na každý pád musí prejsť cez základnú reformu. V otázke administrácie národ je teraz v jednom tábore. Následkom špeciálnych uhorských pomerov a zo zkušenosti minulosti vidíme, že *zoštátniť administráciu nemožno*. Reformu administrácie ale toto neprekáža. Neodfahuje sa ani od toho, aby sa s úplnou reformou administrácie zaoberal a reformu krajinskému snemu predostrel. Dotiaľ ale v jednotlivých odvetviach administrácie chce previesť reformy; konečným cieľom jeho ale je úplné zreformovanie administrácie, aby takto *velkou tvorbou zabezpečil ústavnú slobodu Uhorska*. (Búrľivý potlesk.) Výnimočnú, mimoriadnu moc hlavných županov zruší. Jeden národnostný vyslanec žiadal aj zrušenie fõišpánskych miest. Dotiaľ, pokým národnosti dnesnú politiku sledujú, fõišpánske miesta zrušiť nemožno. Zákon o zoštátnení administrácie (lex Szapáry) s radosťou zruší. Sostavenie okresných výborov schvaluje. Ohľadom stoličných pokladníc stanovisko ešte nezaujal. Pod jaseň v tejto záležitosti chce svolaf väčšiu poradu. Okolo verejnozdravotníctva stalo sa u nás mnoho premeškaní. Hlavnou príčinou tohto ale je, že obecnosť nenie dosť citlivé naproti prospešnosti zdravotníckych poriadkov. Zoštátnenie zdravotníckej záležitosti ani nenie tak vážne, ako to, aby všade bolo dosť lekárov. Konečne prosil prijatie rozpočtu.

Reč ministra prijal snem s hlučným potleskom.

Predseda : nasleduje hlasovanie.

Milan Hodža : Žiadal záverečné slovo.

Predseda : Ponevác zadanú resolúciu nepodpísalo desať ablegátov, v smysle domových pravidiel pán ablegát nemá záverečného slova.

Resolúcie, ktoré Milan Hodža a Alexander Vajda zadali, snem odmrštil.

Prvá čiastka rozpočtu ministerstva vnútra prijatá bola väčšinou.

Po odbavení interpellácie Keeskeméthyho v záležitosti štrajkov poľných robotníkov a po ustálení budúceho denného poriadku predseda zaključil zasadnutie.

20. júla.

Pokračovalo sa v pojednávaní druhej čiastky rozpočtu ministerstva vnútra.

Predseda Julius Justh o 10. hod. zahájil zasadnutie. Pri položke platov fõišpánov rečnil Milan Hodža a žiadal zrušenie ustanovizne fõišpánov. Rečnil potom :

Štefan Rakovszky. Rečník ohlásil sa k slovu z dvoch príčin. Jedna príčina je tá, že on bol tiež tej mienky, že ustanovizeň fõišpánov v terajšom modernom štáte je zbytočná. Druhá príčina, prečo sa k slovu ohlásil je tá, že pred ním rečníaci podkladá nám také veci, ktoré sme my nikdy neučinili. Rečník odhlasuje túto položku preto, lebo nadžupaní prekážajú poburovanie národnostných agitátorov. Keby v Liptove nebol energičný nadžupan, ani jeden vlastenecky smýšľajúci človek by nemohol vyjsť na ulicu.

Odhalenie Škyčáka. Jozef Horvát je tiež tej mienky, že sú fõišpáni zbytoční, ale vzhľadom na agitáciu národnostných agitátorov drží ich za potrebných. Rozvíňuje, že čo rozumejú národnári pod liberálnou administráciou. Franc Skyčák oduševňuje sa za slobodnú administráciu. Skyčák je v Orave v hobrovskom okrese panslavským buričom. Prišiel bol ku Kristóffymu a pýtal od neho peniaze na založenie časopisu.

Franc Skyčák : To jo lož !

Predseda volá Skyčáka k poriadku.

Jozef Horvát : Ale časopis sa nedaril a Skyčák prišiel znova ku Kristóffymu, žeby panslavistickú agitáciu lepšie vedel vyvinúť, keby do obecného predstavenstva zvolili pansláva. Kristóffy poslal tajnú úpravu fõišpánovi Csillaghymu, aby Skyčákovho priateľa vtisknul do predstavenstva. Skyčák teda má málo práva hovoriť o liberálnom systéme.

Franc Skyčák v osobnej otázke hovorí, že je to osobná pomsta, čo povedal Horváth.

Výkriky : Je to pravda alebo nie ?

Franc Skyčák : Na svoju česť vyhlasuje, že nepýtal a ani peniaze nedostal. Jeho časopisom sú «Katolicke Noviny», ktorých kauciu on složil. Ako vyslanec bol u Kristóffyho preto, aby ľudu zodpovedný človek bol kandidovaný za rychtára. Ostatne táto vec nepatrí ku rozpočtu. Je to pripravená pomsta.

Predseda : Upomenul Skyčáka, aby sa nemiešal do

práv predsedu. len ten má právo rozhodnúť, čo ku rozpočtu patrí.

Koriolan Bredicianu hovorí tiež o zrušení fõispánskych miest.

Minister vnútra gróf Andrassy konštatuje, že jeho včerajšie slová o udržaní fõispánov pre národnosti zle porozumeli. On fõispánske postavenie zrušiť nechce. Ó tomto by len vtedy mohla byť reč, keby po národnostných vidiekoch nechodili nesvedomíť agenti, ktorí búria ľud proti Maďarom. Nadžupan není policajné medzítka, nedá zavierať nikoho, lež jeho cieľom je, aby dával smer stoličnej politike a aby prekazil poburovanie a národnostné premahy. (Súhlas.)

Pri položke budapeštianskej polície Zoltán Lengyel žiada, aby minister vnútra uviedol nový poriadok. Pri hlavnomestskej polícii potrebné sú hlboké reformy a napravenie mravného života je prvotriednou povinnosťou.

Minister gróf Andrassy odpovedá, že vie, že je zodpovedný za políciu. Keď polícia nezodpovedá svojmu povolaniu, jeho nech napáda.

Ernest Kovács žiada, aby polícia v budúcnosti nemohla byť upotrebovaná ku protiústavnej službe.

Potom bol rozpočet ministerstva vnútra prijatý v podrobnostiach. Nasledovalo pojednávanie rozpočtu ministerstva orby.

Referent gróf Mikuláš Thoroczky v dlhšej reči odporúča rozpočet ku prijatiu.

Ako prvý rečník pozdvihol sa k slovu socialista a sedliacky ablegát Andrej Achim. Hovoril o brutalitách žandárov, a prechmatoch verejnej správy, o nespravodlivostiach, aké stávajú sa zo stránky majiteľov cirkevných statkov. Konečne predložil rezolúciu, dľa ktorej vláda povinná má byť behom šesť mesiacov predložiť snemu zákonnú predlohu cieľom sekularizovania cirkevného majetku.

Pavel Lázár rečnil o otázke vyvandrovania. Spomína, koľko dostáva od patričnej lodnej spoločnosti za každého vystahovalca stál, spoločnosť Adria, a Leo Lánczy, ako predseda obchodnej banky 3 kor. 20 hal.

Ján Suciú žiada si pozdvihnutie výchovy rožne lichvy a Pavel Bernáth rečnil o opatere viníc.

Ako druhý sedliacky ablegát vystúpil Jásó Mrksíé, ktorý rečnil o oboených pasienkoch.

Ablegát kresťanskej ľudovej strany Alexander Karácsonyi pozdvihol slovo proti socialistickému ablegátovi Achimovi. Nemal som úmyslu — povedal rečník — k rozpočtu premlúviť, lež prinútený som k tomu tou rezolúciou, ktorú pán ablegát Achim snemu predložil. Je to veľmi lacná a ľahká polovačka po popularite. (Pohyb v prostriedku.) Není sú tým spokojní, že vonku na perifériách búria ľud, balamútia ho rozličnými sľubami (hluk v prostriedku), lež ešte aj tu v tomto Dome hovoria na vonok a ľud poburujú. (Hluk v prostriedku.)

Ondrej Achim: Není pravda!

Alexander Karácsonyi: Predniesol pán ablegát Achim jeden ohavný pád...

Ondrej Achim: Není pravda!

Predseda: Prosím pána ahlegáta Achima, aby rečníka jednostajne nemýlil.

Alexander Karácsonyi: Predniesol jeden pád veľkavaradinskej kapitule, v ktorom táto jutro istého statku do árendy dala židovi za 6 zlatých, bár obyvatelia tej obce sľubovali 7 zlatých.

Ondrej Achim: Tak je!

Alexander Karácsonyi: Ja neznám ten statok veľkavaradinskej kapitule, neznám ani ten pád. To ale viem, že je natoľko spravodlivá a má toľko lásky k blížnemu, že keby bola mohla, statok ten bola by zaiste radšej dala občanom do árendy, ako židovi. Ja veľkopanské a kňazské statky považujem ako základ a zabezpečenie našej vlasti. (Výkriky: tak je!) Svedčia o tom rumunská banka Albína a banka Tatran, ktoré sa snažia shrňať majetok, aby bol k posile úrodnostným snahám. Štátny život Uhorska bez latifundiumov si ja ani pomysleť neviem. Bc dajme tomu, že sa tieto statky podelia, na jedného padne z toho 40—50 holdov, ten čo ich dostane bude mať pritom toľko starosti, že mu prejde chuť starať sa o blaho svojej vlasti. Ja dôverujem v lásku ku spravodlivosti tohoto et. Domu a úfam, že rezolúciu Achima neprijme.

Ohlásil sa potom k slovu ešte ráz Achim, predseda ho však zavrátil a hrozil mu pre neslušné výrazy odhátím slova.

I keď zo stránky národnostných prerieknuť ešte Alexander Vajda, po ustálení nasledujúceho denného poriadku, predseda zaključil zasadnutie.

21. júla.

Pokračovalo sa v pojednávaní ministerstva orby. Predseda Julius Justh o 10 hod. zahájil zasadnutie, Lázár odôvodnil svoj návrh o cukrovej surtaxe.

Ministerský predseda Alexander Wekerle odpovedal, že v zásade není proti zníženiu dane od cukru. Poznáména, že my skutočne platíme vysokú cukrovú daň, ale táto je už zmiernená. Predtým platilo sa od cukru 27 frankov cla, teraz ale následkom brüsselskej konferencie platí sa len 6 frankov. Prosi Lázára, aby odvolal svoj návrh.

Pavel Lázár sa uspokojil s osvedčením ministerského predsedu a návrh odvolal.

Potom držal reč minister orby. Darányi nereflektuje na každú poznámku rečníkov, ale sú jednotlivé otázky, ktoré mlčaním nechce pomínúť. Za upozornenia poťahom na ďalšie vyvivovanie Tatier ďakuje. Veď on začal tú akciu a v tejto chce aj pokračovať, lebo taký poklad, ako sú Tatrach boly nové investície učinené, on k tomu bude vždy hotový. Čo sa týka chovu dobitka, poukazuje na naše pestovanie koní, ktoré stojí v Europe na prvom mieste. V Budapešti chce postaviť gazdovskú školu, ačkoľvek medzi odborníkmi ohľadom tohto panujú rozličné mienky. Polemisuje so včerajšou rečou Achima a Alexandra Vajdu, ktorí podali aj rezolúcie. Prijatie týchto rezolúcií vzbudilo by u ľudu také nádeje, ktoré by štát uskutočniť nevedel. Podá návrh zákona o osadzovaní, o parcellovaní a o robotníckych bytoch. Jestli kto

vrele cíti s chudobným ľudom, tak to je on. Nie je priateľom chudobného ľudu len z ľudomilosti, ale preto,

Na to bol rozpočet vo všeobecnosti a pri podrobnom pojednávaní prijatý. — Po odbavení interpellácii a ustá-

Jaka novina z lode našo námornického syna ?

lebo spokojnosť ľudu tvorí základ jestvovania štátu. Prosi odvrhnúť resolúcie a prijať jeho rozpočet. (Búrlyv potlesk.)

lení budúceho denného poriadku zakľúčené bolo zasadnutie.

BESEDNICA.

Zázračné udalosti.

Čo verný prívrženec kresťanskej ľudovej strany rád čítavam dopisy «Krešťana». V 28. čísle bol uverejnený jeden článok od Trnavy. Boly tam pospomínané všeliaké zázračné udalosti. Medzi iným: že v Orave ľudia budú na hlavách chodiť, slnko že bude Oravcom v noci svietiť, mesiac ale po vidne; páni že budú sedliakmi a sedliaci pánmi. V tom dopise stálo aj to: že aj Prešporčania očakávajú zázračné veci, že i oni na hlavách budú laziť, páni že budú nosiť vyšívane košieľky, sedliaci ale že budú v dolománoch chodiť a okolo pášu krivú šabľu nosiť. Prešporská stolica že telefonom bude spojená s mesiačkom a že obyvatelia prešporskej stolice od snemu žiadať budú, aby Stupava, Pezinok a Trnava tvorili prostriedok celého sveta.

No odpusťte páni dopisovatelia z Oravy a od Trnavy, že vám my Liptáci pravdy do očí povieme. Vy sa chvastáte tým, že v Orave a v Prešporke budete mať zázračné udalosti. A vaše chvastanie sa zmizne, keď povážite zázračné veci liptovské. Veď u vás zázračné veci sa ešte len stanú; u nás ale v Liptove zázračné veci sa už prihodily. Počúvajte kresťanskí ľudia, čo sa v Liptove už prihodilo:

V Ružomberku a okolí ľudia smelí začali už skutočne na hlavách chodiť, lenže v tom chodení sa poprekopovali a mozgy si pourážali, teraz ich musia vo špitáli liečiť. Nevie, či z tej nebezpečnej nemoci vybrdnu, lebo lekári k tomu malú nádej majú.

Iní zase vo svojom prepychu začali stavať jednu vysokú vežu, až do neba siahajúcu. Na bránu neba mali vyvesiť jakési punkty proti viere, zvlášte proti katolíckym kňazom smerujúce. Keď už-už vežu dokončili mali a základy kráľovstva nebeského vyvrátili zamýšľali, tu naraz zahrml slovo Stvoriteľa: «Dolu s nimi!» Murári, čo vežu stavali, na rozume pomätení, ohlušení, oslepnutí z veže dolu popadali. Dolámaných, dodrúžganých milosrdní ľudia do špitála odvedli. Zázrak sa stal neslýchaný s tými dolámanými, lebo od tých čias vidia ušima, slyšia očima, hovoria bruchom, myslia chrbtom, píše jazykom! To jest všetko robia na opak a nič s rozumom.

Ale toto je ešte nie všetko, čo sa tu u nás zázračného prihodilo. Niektorí ľudia si namysleli, že majú na hlavách svojich tak tvrdé čelá, že nimi i tie hrubé múry ružomerské popreražat môžu. I dali sa do šľachetnej práce. Hesla sa húževnate pridržali: len smele «čelom do múru». Múry musia ustúpiť, musia padnúť. I šturmovali múry čelami svojimi. Výsledok šturmy ale bol ten, že

múry naše pevne stoja, čelá ale našich hrdinov dokaličené, poprebíjané, mnohé roky musia byť liečené.

Vidíte Oravci a Prešporčania, či sú to nie zázračnejšie veci, jako vaše udalosti? Ale my máme tu ešte podivnejšie veci. Lebo ľudia už v povetří lietajú, vtáci po vode plávajú, kňazom potupné mená dávajú, neznabohov vyvyšujú, cirkvi našej okovy kujú.

Len nedávno spravili si smelí Ružomberčania krýdla z papieru a vyšinuli sa hodne vyše nad liptovský Kriváň. Tu naraz zastihla ich hrozná povíehrica, krýdla im zmokly a oni z výšky s veľkým hrmotom do Váhu padli. Keby neboli tak vysoko lietali, neboli by tak veľmi hlboko popadali!

A chcete ešte počuť niečo podivného? Čujte že teda Oravci a Prešporčania! V Ružomberku a okolí budú vraj páni v krpcoch chodiť. Niet divu. Veď v Liptove je mnoho garbiarov a Liptáci okolo Ružomberku i tak v krpcoch na svet prichádzajú. Niektorí by chceli mať krpce z masla a brinzou by ich mastievali. No, či sú to nie mimoriadne chůtky?

A čo ešte nového? Lahko uhádnete, keď rypákami popreryvané polia, zahrady a lúky poprezeráte. Divé svine sa zjavily s veličnými rohami, ktorými začali kľaf veľkých, malých, s ktorými sa potkaly. Vrechosť nariadila pohon. Mnohí z honcov pri pohone zahynuli, lebo sa navedeli brániť; však ale keď prišla nová posádka, honci diviakov obkľúčili, všetky rohy im pozbíjali a na večnú pamiatku tieto zázračné rohy do muzeuma ružomerského poslali. Kto tomu neverí, nech ide na mestský dom, tam sú rohy zázračné vystavené!

Ešte niečo. Na Vlkolínci je chytľavá choroba rozšírená. Ľudia majú na podošvách pluzgiere a na kolenách veľké vredy, preto nemôžu do svojho kostola chodiť a Pánu Ježišovi na kolenách sa kľanať. Ale nemoc táto dá sa vyliečiť. Vlkolíňčania nech sa smeľe na nohy postavia, nech smeľe pred Kristom Pánom na kolena padnú a ujistujem ich, že vredy a pluzgiere sa im rozpučia, zlá voda z vredov vytečie a oni potom budú môcť zase do kostola chodiť a Kristu Pánu v prevelebnej Sviatosti Oltárnej prítomnému sa kľanať.

A teraz po toľkých zázračných udalostech len právom žiadať môžeme, aby Ružomberok bol centrom — strediskom — celého sveta. Celý svet nech sa točí okolo nášho mesta; i to slniečko nech od nás mešťanov tepla dostáva; i ten mesiac nech od nás si kúpi svetla; i tie hviezdy nech si od nás vypožičajú jasnosti; i tá voda nech si od nás vypýta vlhkosti; i tá zem nech si vyprosí od nás krmu a hojnej úrody; i Orava i Prešporok nech sa od nás naučia vzdelanosti, všetci kňazi a biskupi nech sa od nás učia spoločenskej slušnosti, všetci páni, sudcovia i zemani nech si od nás osvoja spravodlivosti. Protestujeme tedy oproti tomu, aby Stupava, Pezinok a Trnava tvorili stredisko celého sveta!

Jäger.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan-a»!**

CHÝRNIK.

Nemecký cisár arcikniežatu Jozefovi. Nemecký cisár Vilhelm plukovníkovi arcikniežatu Jozefovi, veliteľovi budapeštianskeho 1. honvédskeho husárskeho pluku udelil rád pruského čierneho orla prvej triedy.

Perský šach je chorý. Perského šacha v posledných týždňoch viackrát jedno za druhým porazilo, takže stav jeho dáva príčiny ku obavám. Perský dvor rád by primal šacha, aby vymenoval regenstvo pod predsedníctvom dediča trónu, ktorý je nateraz hlavným gubernátorom jednej väčšej gubernie. Lekári radia šachovi, aby cieľom zotavenia na dlhší čas odcestoval do Európy.

Synovia cisára Vilhelma. Z Berlína oznamujú, že štvrtý syn cisára Vilhelma, knieža August Vilhelm v jaseňi pôjde na universitu v Bonne, kde bude počúvať štátnu vedu, potom ale pošlú ho na študijnú cestu do Spojených Štátov. Piaty syn cisára knieža Oskar najbližšie složí maturitnú zkušku a potom bude navštevovať vojenskú školu v Potsdame.

Základina rumunského kráľa. Z Bukareštu oznamujú, že rumunský kráľ Karol z príležitosti svojho 40-ročného panovníckeho jubiläuma jeden million frankov daroval tej žiackej knižnici, ktorú založil ešte z príležitosti svojho 25-ročného panovníckeho jubiläuma. Z tejto summy obnovia a zväčšia palác knižovne, zvyšujúcu čiastku summy ale obrátia na podporovanie chudobných žiakov. Nová základina bude nosiť meno kráľa Karola.

Pokladník — defraudant. Z Prahy oznamujú, že v Ml. Boleslave vo filiálke Českej priemyselnej banky sa udala veľká defraudácia. Pokladník Vencel Kudej potiahol z kassy 60.000 korún a potom ušiel. Banka 5000 korún slúbila tomu, kto chytí defraudanta.

Anarchisti proti talianskemu kráľovi. Z Rímu oznamujú, že dľa zprávy turínskeho časopisu «Memento» na tamojšej policii ktosi oznámil, že jedného z Karrasy pochádzajúceho robotníka anarchisti poverili, aby v Rakonigi spáchal útok na talianskeho kráľa Viktora Emanuela. Robotník so štyrmi svojimi súdruhmi zmizol z Karrasy a odtedy niet po nich stopy. Turínsky časopis sdelil aj počiatkové litery patričného robotníka.

Chýry zo Spiša. Povodne pred dvoma týždňami veľkú škodu porobily. V Malej Lomnici 4 domy vzala voda. Z pod Nedeckého zámku vzal Dunajec celý sklad dreva v cene asi 50.000 korún. V Podolíne vzal Poprad 8-ročného Franca Ivaskievicsa. Cesty a mosty sa na mnohých miestach veľmi pohubily. — V Levoči sa robotník Ján Labay obesil. — Vo Veľkej Lomnici dňa 8. júla 20-mesačný chlapec Matejovej Schmidtovej spadnul do potoka a utopil sa. — Toho svätokrádežného zlodeja menom Štefana Boszáka zo Závadky, ktorý pred dvoma

mesiacmi v novoveskom katolíckom kostole dve schránky vylámaval a z nich asi 100 korún ukradnul, odsúdil levočský kráľovský súd na 8 mesiacov do žalára. — V Závadke mládenec Michal Skolnik tak velice popichal s nožom tamojšieho stolára Franca Begovicsa, že ten hneď, ešte na mieste skončil. — V Nižnom Šmeksi bolo do 9. júla 276 osôb. V belanskom Barlangligete bolo do 9. júla 911 osôb. V Šmeksi bolo do 8. júla 1472 osôb. V Tátralomnici bolo do 7. júla 279 osôb. V Tátraszélplaku bolo do 4. júla 403 osôb.

Oheň. V zemplénskej obci Varanno nedávno 10 domov s bočnými budoviskami zhorelo.

Čudný štrajk. Z Vacova sdeľujú, že štyria socialisti, ktorí sú zavretí vo vacovskom štátnom väzení, začali taký štrajk, na jaký ešte niet príkladu v histórii štrajkov. Socialista Ludvik Tarczai, socialdemokratický učiteľ, minulé dni nastúpil svoj trest, ktorý vymerali naňho pre poburovanie. Tarczai tieto dni písal jednému svojmu priateľovi list, ktorý ale dľa domáceho poriadku musel ukázať správcovi väzenia Emilovi Gedeonovi. Ponevác ale obsah listu bol poburujúci, správca odvolávajúc sa na domáci poriadok, ktorý aj minister potvrdil, odoprel odoslanie listu. Na to ale upozornil Tarczaiho, že jestli s jeho nariadením nenie spokojný, môže zadať ponosu ku ministrovi pravosúdia. Tarczai sa ale osvedčil, že on od nepriateľa socialistov, ministra pravosúdia Gejzu Polónyiho nechce prosíť zadostučinenie a preto požiadal správcu, aby sa mohol poradiť so svojimi súdruhmi: Pavlom Patakym, Jurajom Simkom a Jurajom Ádámom, ktorí sú tiež zavretí v štátnom väzení. Po tejto ich porade štyria socialisti sa osvedčili, že dotiaľ, kým správca neodosle list Tarczaiho, nedotknú sa ani jedla, ani nápoja, slovom hladovaním budú štrajkovať. Správca väzenia im na to odpovedal, že v tomto ich nemôže prekaziť, nech robia dľa svojej vôle. Zároveň správca poveril lekárom väzenia dra Franca Lencsu, aby na zdravie hladovaním štrajkujúcich väzňov dal pozor, strážnikom ale vydal rozkaz, aby raňajky nechali do obeda, obed do večera a večeru do rána v cellách väzňov. Štrajk sa začal v sobotu 14. júla ráno a správca oznámil vec aj ministerstvu pravosúdia, odkiaľ vyslali kráľovského fíškála dra Štefana Nádaiho, aby zaviedol vyšetrovanie a vypočul štrajkujúcich socialistov. Náday v prítomnosti správcu vypočul štrajkujúcich socialistov a podarilo sa mu protivy vyrovnaf. Štrajkujúci väzni dali správcovi úplné zadostučinenie a osvedčili sa, že štrajk povstal z nedorozumenia, lebo správca skutočne mal právo list neodoslať. Socialisti si mysleli, že správca je ich nepriateľom, ponevác sa ale presvedčili, že on len svoju povinnosť konal, prestali štrajkovať a potom začali jesť čo sa do nich len zmestilo. — Štrajky hladovania by mali všetci socialdemokrati, lež aj s jejich vodcami prevádzať.

Železničné nešťastie. Raňajší vlak, ktorý chodí zo Žiliny ráno o 7. hodine, na trenčinskej stanici vrazil minulé dni do jedného nákladného vlaku, ktorý práve vtedy sostavovali. Následkom srážky dva železničné vozne sa dolámaly a jedenásť ľudí sa ranilo. Dvoch ranených ce-

stovateľov, ktorých stav je povážlivejší, odviezli do trenčianskej nemocnice. — Z Kaposváru oznamujú, že na stanici Mocsolád dva drobným kamením naložené železničné vozne sa odtrhly od ostatných a po strmej dráhe začaly bežať dolu. Vozne prebehly pri staniach Mernye a Aszaló, odkiaľ telegrafične upovedomili stanicu Répás o nebezpečí. Prv ale, než by boli vozne dobehly na stanicu Répás, udalo sa nešťastie. Neďaleko stanice Aszaló železničné vozne odrazily jeden voz, na ktorom sedeli traja ľudia: Jozef Nagy, tohto 16-ročný syn a Ján Sári. Srážka bola tak silná, že sa voz dolámal na kusy a kone hneď zdochly. Ján Sári s takou silou vypadol z voza, že spadol na jeden železničný vozeň, bez toho ale, žeby sa bol ranil. Jozef Nagy utrpel len ľahšie úrazy, ale jeho syn, Ján Nagy, ktorý dolu hlavou spadol z voza, prerazil si hlavu a utrpel otrasenie mozgov. Železničné vozne potom dobehly až na stanicu Répás, kde železniční zamestnanci porobili už všetky prípravy, aby vozne zastavili. Na jednom vozni sediaci Ján Sári upovedomil železničiarov o nešťastí. Hneď vyslali na miesto nešťastia jeden pomocný vlak, na ktorom sa viezol aj lekár. Ján Nagy ešte vždy ležal bez povedomia. Lekár mu obviazal rany a potom na vlaku zaviezli ho do Kaposváru, kde teraz zápasí so smrťou. Železničná vrchnosť zaviedla prísne vyšetrovanie.

Vylela do povetria fabrika na dynamtt. Z New-Yorku oznamujú, že v St.-Pauli udala sa veľká katastrofa, ktorej mnoho ľudských životov padlo v obeť. V tamojšej dynamitovej fabrike udal sa výbuch, následkom čoho celá fabrika vyletela do povetria. Posavád už vyše 25 mrtvol vytiahli z pod rumov.

Nešťastie na Dunaji. Z Ostrihomu sdeľujú, že traja mladí učitelia a jeden daňový úradník šli sa člnkovať na Dunaj. Nad Ostrihomom Dunaj tečie rýchle a tu sa im člnok preboril, tak že štyria mladíci padli do Dunaja. Len jednému z nich sa podarilo vyplávať na breh, ostatní sa utopili.

Smrť železničného úradníka. Z Vrútok oznamujú, že na stanici Bartos-Lehotka železničný úradník Franc Cseőke vyskočil z konduktorského vozňa a na nešťastie dostal sa pod jeden rušeň, ktorý ho hrozne dokaličil. Ťažko raneného úradníka chceli odviešť do Kremnice, no nešťastník na ceste zomrel.

Smrť robotníkov. Z Nancy (Francúzsko) oznamujú, že neďaleko Trieuxu pri stavaní železničnej dráhy srútily sa bralá jedného vrchu, ktoré zasypaly 14 robotníkov. Ačkoľvek hneď bežali nešťastným robotníkom na

pomoc, ani jedného nepodarilo sa zachrániť, lež všetci našli pod ssutinami vrchu svoj hrob.

Administratívny výbor stolice trenčianskej dňa 10. júla vydržoval svoje riadne mesačné zasadnutie, na ktorom predsedal hlavný župan dr. Valér Smialovszky. Najprv vyslanec Justin Baross predostrel dve interpellácie v záležitosti súčanskeho okresného lekára a jedného zdravotníckeho priestupku. Kráľovský podnotár dr. Rudolf Laczkovics odpovedal, že v tejto záležitosti vyjednával so zainteresovanými obcami, pokiaľ ale tieto obce nechcú prispieť ani s najmenšou summou, valné zhromaždenie musí vyniesť v tejto záležitosti uzavretie. Potom nový šéf štátneho stavitelského úradu predostrel svoju prvú zprávu o cestách a prosil administratívny výbor, aby ho v jeho práci napomáhal. Kráľovský školdozorca Michal Kosztko oznámil výboru, že na zkúškach, ktoré vydržovali v stolici, s radosťou sa presvedčil, že žiaci napredujú nielen v maďarskej reči, ale i v ostatných predmetoch. Dľa zprávy stoličného hlavného lekára zdravotný stav bol uspokojujúci. Len kde-tu ochorely deti na osýpky, no aj tieto sa už pomínuly. Hlavný zverolekár oznámil, že zdravotný stav domácich zvierat nebol prajný, najmä ošipané ochorely na mnohých miestach, následkom čoho ošipané sú teraz v celej stolici pod dozorom. Potom ešte administratívny výbor vybavil viac bežných záležitostí a s tým sa zasadnutie skončilo.

DOPISY.

Ružomberok.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Sberal som sa na odpust do Levoče. Choreba ma nepustila. I zaumienil som si, že pôjdem na Vlkoľinec v deň Navštívenia Panny Marie. Ale som predsa pre nemoc nemohol ísť. Lúto mi bolo, veľmi lúto. Banujem ešte i teraz. Po odpuste som bol veľmi zvedavý, že ako sa zdržali Vlkoľinčania v deň odpustu. A zadržali sa veru

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provodenie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Cieľ ústavu tohoto vytvárajú užernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnickymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku **do dvoch tretín** ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osuhu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára není potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovrenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

dosť po grobiansky. Mrzko to od nich a haňa na nich a na jejich potomkov až do štvrtého pokolenia. Na služby božie sa dostavili len asi päťoria. Služby božie odbavoval náš vel. pán administrátor. Vlkolínčania do chrámu božieho neprišli len piati. Tým už teda chrámu božieho netreba, tí už vyžijú i bez kňaza, i bez kázne, lebo sú už takí vicemudrlanti, že im múdrosť až kypí a na vrch Sidorova letí. Tí už vyžijú i bez obete omše svätej, lebo sa už zpohančili. Zavčas rána si z pomedzi seba vyvolili a vyznačili jedného farizeja-tatku a ten všetko odbavil. Ani po luteránsky. Pravda, Vlkolínčania, ktorí sú ostatní v písaní, čítaní a v nejakej vede, to veru darmo tak kňazov neo chádzajú. Oni za darmo neštrajujú. Vlkolínec za darmo ani jeden riadoček švábky nevykope, ani na krok neskosí. Ba čo viac, Vlkolínčan za darmo ani jednu slamku nezdvihne. No a Vlkolínčanka, tá za jednou jahodou, malinou črvavou, za jednou čučoriedkou, za jedným orechom, za jedným črvavým rindzikom pobehá celé Trlenskô a všetky holy. Teda Vlkolínčania za darmo neštrajujú. Ten štrajk to je drahý, predrahý.

Keď zazvonili v deň Navštívenia Panny Marie, cez špárky jeden na druhého pozerali a pošuškávali si: kukuk Jano, kukuk Maro! Naša propinda od nich zbohatla. Všetko tam prepajú. Doma, keď robí, ani za halier nevy-pije. Ale keď k nám do mesta príde robíť, o to si tak vyberá v nápoji, vypije samý špiritus. Nuž taký je Vlkolínčan. Piť, piť za darmo! Za pijatiku sa i diablovi od-predá.

U nás v meste ešte tí poboční štrajujú. Najväčm tí štrajujú, ktorí sa moc modlievajú, ktorí si volakedy zaujali druhé a tretie lavice v kostole, ktorí moc prespe-vovali, ktorí nosia veľký ruženec, tie svätušké farizefky. Hrdý a pyšný Ferdo, bývalý kostolník, svoj štrajk draho zaplatil. Teraz už i slabo spieva, najviac v noci v ko-more. Jedna babica dobre obstála. Volali ju do Liskovej s processiou, ale ona odpovedala a to dosť múdre: «Už máme toho dosť — nepôjdeme k vám cez most». Volal ju i jeden gazda z Teplej: «Nech sa vám páči k nám príjsť do Teplej s processiou a to po železnici». A ona: «Odpusťte, nepôjdeme už ani po železnici — lebo by nás pokutovali a zatvorili k lekárovi i k pekárovi do tmy tma-vej sedriálnej pivnici».

Dostaneme nového pána katechotu! Starý pán kate-cheta nám odišiel do Spiša do Felkej. Škoda ho, ale darmo. Bol tu u nás rok. Osvietený pán biskup vie, čo robí; vie pre jakú príčinu ho preložil z takej peknej hod-nosti katechetskej, na ktorej bol vel. pán Tomkuliak 7 rokov. Nový pán katecheta ak bude nasledovať šlapaje vel. pána Tomkuliaka, sa s pomocou Božou mnohé roky zabaví a dobre pocíti medzi nami. Do videnia!

Veriaci katolík.

***

Čermany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Bedaktor!

Ponevác môj dobrý priateľ — jako zkusujem — už odhodil od seba pero a radšej sa chytá kosa a motyky,

zaumienil som si, že ja napíšem pár riadkov do novin: žiadam si, keby ste chceli uviesť prosté zprávy chu-dáka roľníka.

Ja mám tú zľú obyčaj, od ktorej ma ani sv. missie nemohly odtrhnúť, že ľúbim si zajst do krémy. V našej bohatej dedine je len jedna kréma, ktorej majiteľom je obrezaný Šimon Samek, ktorý by dobre učinil, keby si aj so ženou dal na papuľku zámku. Doposiaľ v Nitrianskej väčším dielom židia dostávali krémárske právo. Teraz už aj kresťan môže k tomu prísť. Keď to počul poriadny pán občan Jožko Šimo, aj on začal o krému kroky robiť. V mene celej dediny osvedčil sa obecný výbor jedno hlasne, že je potrebná ešte jedna kréma, aby bol nápoj lepší a lacnejší. A hľa, náš spomenutý žid sfa Kaifáš na Krista, tak vre na nášho pána dekana a na celý výbor. Keby kde v židovskej dedine bol kresťan krémárom a tak bezočivou opovázlivosťou by sa opovážil rabína a židov urážať, ani 12 hodín by tam neobstál. A ten náš jedom kypiaci a zlostou zaslepený židák si dovoľuje všetko, za-búda, že je tu okrem jedného batožkára samotný. Ešte aj týň sa vyhráza, že liehovým nápojom bude Oblokovčano-v pristavovať a odvádzať od chrámu v nedeľný čas. Žide, žide, všimni si dobrú radu, nezabúdaj, že keď ne-skrotneš, veľmi ľahko sa roztrhne struna našej kresťan-skej trpezlivosti a viac budeš mať strachu, jako Kajfáš, keď počul, že Kristus z mrtvých vstal. Neobrážaj nás. Maj už raz pokoj. Z nás žiješ, všimaj si nás. Už si kresťanského mládenca vyzauchoval; jedného roľníka ako chlapca včapcoval, nadávaš nášmu duchovnému pastie-rovi, kdežto my ani nespomneme tvojho rabína; vstúp do seba. Pod sebou rúbeš strom. Neposlúchaj hlúpe rady dlhých vlasov, lebo ony často veľmi zlé následky má-vajú. Tedy nazlobený Samek, daj si na papuľku zámek.

Konečne ešte mojim spoluobčanom radím, aby počúvali radu toho, kto im dobre chce a nedali sa zaslepíť prázdnyimi sľubami.

Jeden korhel.

***

Ujbánya.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uviesť týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Veľmi sme sa tomu čudovali, že naša pekná sláv-nosť nebola doposiaľ opísaná v našom «Kresťane». Aby o tejto slávnosti aj veľký svet vedel, opíšem ju v krát-kosti nasledovne. Dňa 7. júla bolo tomu 25 rokov, čo náš prevelebný pán farár Georg Wlcsák svoju prvú sv. omšu odbavil. Je on naším verným a neohrozeným vodcom nielen v duchovných, lež aj v politických záležitostiach. Je on titulárnym kanonikom a školským podpredsedom a ľud ho má všestranne vo veľkej vážnosti a úcte.

Jemu sa ani nesnívalo o tom, že ho my tak veľmi uctíme a tak pekne privítame. Bolo to preto preň veľké prekvapenie. Dali sme si doniesť asi 300 farbistých lam-pionov. V deň slávnosti shromáždili sme sa večer v ka-tolickom kruhu a potom so zažatými lampionami stúpali sme večer v pekných radoch ku fare. Bol to čarodejný

pohľad. Pri pochode hrali nám haviarski trubači a náš starý priateľ Štefan Pisch strieľal hrozne z veľkých mažiarov na kalvárii. U nás to už taký zvyk panuje, že sa pri každej slávnostnej príležitosti z mažiarov strieľa.

Pri fare pozdravil pána farára blahorodý pán Karol Bocsek, hlavný kráľovský sudca. V krásnej reči vzdvihol blahonosné účinkovanie pána farára na poli cirkevnom a verejného života za blaho a ku dobrému ľudu. Po tejto skvostnej reči nastalo také jasanie, tak zvučný potlesk a také plesanie, že hučaly a ozývaly sa kolom všetky naše hory.

Ako druhý pozdravil nášho pána farára náš populárny a pre jeho obchodnú počestnosť všade a od každého vážený krémár pán Jozef Weisz.

Na obe reči odpovedal pán farár a bolo vidieť, jak veľmi je prekvapený, lež aj radostne dojatý touto ováciou. Od fary sme išli v poriadku do katolíckeho kruhu a tam sme poskladali naše lampióny.

Hlavná slávnosť nasledovala až na druhý deň, keď dôstojný pán iit. kanonik a farár v preplnenom kostole a pri prítomnosti mnoho susedných duchovných slúžil svätú omšu, po ktorej zaujímavú kázeň držal pán farár žarnovický.

Po službách božích shromáždili sme sa v katolíckom kruhu, kde sme nášmu milovanému otcovi duchovnému na znak našej úcty, povďačnosti a lásky obetovali na pamiatku, dľa nášho spôsobu rozličné predmety. Školské diatky držaly v kruhu divadelné predstavenie: «Päťadvadsať rokov pri oltáre». Toto sa na podiv pekne podarilo.

K obedu shromáždili sme sa v pohostinskom dome pána jubilanta ku veľkej, zriedkavo skvostne a chutne pripravenej hostine, pri ktorej vlasteneckým, srdečným, vtípnym a žartovným zdraviciam nebolo konca kraja. Na túto slávnosť nie tak ľahko kto u nás zabudne.

Naše hrnčiarске, čižmárske a feuermanské spolky sa zvlášte tomu tešia, že pán Karol Bocsek, kráľovský hlavný sudca a pán Julius Rátkay, kráľovský podsudca pristúpili ku našej kresťanskej ľudovej strane. Aj toto je dielo nášho pána farára. S radosťou vyvolávam preto k povzbudeniu druhých: Nech žije náš pán farár Georg Wlesák, nech žijú naši najmladší ľudáci pán Karol Bocsek a pán Julius Rátkay. *Feuermann.*

Pútnické pozvanie.

Púť do Kalvárie v poľskej Galícii, ináč malým Jeruzalemom zvanej povedie sa dňa 10. augusta ráno o šiestej hodine z farnosti rybanskej. Pútnici k tejto púti pripojiť sa môžu na ktorejkoľvek stanici, počnúc od Rybian. V Trenčine sa patriční v ten deň môžu pripojiť o 9. hodine. V Trenčine presadnú pútnici na iný vlak, ktorý prinde od Prešporka o 10. hodine, vezúce sa do Žiliny. O dvanástej hodine na obed presadnú pútnici na iný vlak, ktorý pôjde na Kysucké N. Mesto až po Zvardon, hranicu poľskú. Ti, ktorí by boli z nitranskej a tekovskej stolice, neh sa 9-ho augusta s večerným vlakom do Ry-

bian dostavia alebo ráno neomylné s vlakom prindu. Kto bý si prial obšírnejší program púte, ten nech sa obráti na sprievodcu Bartolomeja Omelka v Rybanoch, ten mu v každom ohľade vďačne poslúži. Rybany. (Tr. m.)

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvetý. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Členova knižočka Spolku Kresťanskej miernosti. Složil Karol Szentiványi, správca Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. S potvrdením cirkevnej vrchnosti arcibiskupstva ostrihomskeho. Obsahuje návod ku sriadeniu kresťanských spolkov miernosti. Litánie najsl. Srdeca Pána Ježiša. Rozjímanie. K dostaniu za 14 halierov u Správy «Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Ježiš Priateľ Dietok. Modliaca a spevácka knižka pre školské diatky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedného výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odoslať, pošle ju knihtačiareň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahegy) franko. Piesne (248) sa srovnávajú celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynótované. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku zostavil Štefan Janovcsik, farár likavský.

Kráľovna Sv. Ruženca. Mesačné novinky pre mariánskych ctiteľov. Rediguje a vydáva veľk. pán Štefan Pironcsák, titulárny kanonik, dekan, škôldozorca a jablonský farár v Jablonke (oravská stolica). Už osemnásť rokov neunavne koná časopis tento apoštolskú missiu medzi ctiteľmi mariánskymi; ukazujúc im cestu, po akej majú kráčať, ako verní katolíci, verné diatky cirkve rim. katolíckej; vedúc ich svojima článkami cestou z Nazaretu až na Golgotu; udržujúc ich vo viere; posilňujúc v nádeji; rozpalujúc srdcia láskou k Bohu Otcu, k Pánu Ježišu Kristu, k Bohu Duchu Svätému, k obete sv. omše, k prevelebnej Sviatosti Oltárnej, k Matke nebeskej atd. I najnovšie 7. číslo je dôkazom toho. Články tohto čísla sú: «Od hromobitia a búrky zachovaj nás Pane». — «Sv. Ruženec a Sv. Omša». — «Pomoc hriešnikom». — «Luteránsky attentát proti Kristu a Jeho presvätej Matke». — «Boh prvej-neskorej trestá znevažovanie svojich sluhov». — «Údom braterstva sv. Škapuliara ku dňu 16.

júla» atď. — Vrele odporúčame všetkým údom «Spolku Božsk. Srdca J. Krista», «Braterstva presv. Ruženca», «Živého Ruženca», «Braterstva sv. Škapuliara» a údom inších braterstiev. — Objednať kedykoľvek. Kto sa chce s ňou obznámiť, nech si prosí na ukážku jedno-dve čísla. Písať treba na: Redakciu «Kráľovnej Sv. Ruženca». Jablonka. Árva megye. — Predplatná cena na celý rok 80, to jest osemdesiat krajciarov, alebo 1 koruna i 60 halierov.

Alleluja. Duchovný katolícky spevník s obradami nótami (nápevami). Sostavil Štefan Janovesik, farár likavský. S odobrením cirkevnej vrchnosti. — Obsahuje 352 strán, 306 piesní, úplné nešpory a všetky obrady ako: na Hromnice, Velkú noc, Krížové dni atď., všetky s nótami zaopatené. — Cena jedného výtisku. v plátne viazaného s obrázkom 1 kor. 60 hal. hal. — Za vopred zaslaných 1 kor. 80 hal. pošle ho vydavateľ franko pod krížovou obálkou. — Tam je k dostaniu: «**Requiem aeternam**» spevník opatrený s nótami, viazaný. Cena 72 hal. — Objednávky majú byť upravené do Likavky, ostatná pošta Ružomberok (Rózsahegy). Stolica lipťovská.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 23. júla.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.

Pšenica: tiská K 14'90—16'00, peštianska K 14'35—16'00, stolno-belehradská Kor. 14'80—15'90, banátska K 14'90—15'80. — **Raž:** K 12'60—12'90. — **Jačmeň:** na krm K 11'80—12'60. — **Ovos:** prvotriedny 20'50—21'25, druhotriedny 20'00—20'50. — **Kukurica:** K 12'25—12'45. **Repica:** K 30'20—31'00. — **Proso:** K 11'00—12'00.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	26'20	25'00	23'80	22'80	21'80	20'20	18'20
		č.	7	7 ¹ / ₂	8		
		K	17'00	15'00	11'40		

Drobné otruby: K 9'00, hrubé K 9'20.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 100'00 do 110'00 za 100 kilogr.; druhotriedna K 95—105.

Zemiaky: ružové K 3'60—5'00, žlté K 9'00—9'90 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 21'00—22'00, tarkavá K 17'00—18'00. — **Hrach** čistený: K 24'00 do 29'000. — **Šošovica,** veľká čistá: K 65'00—80'00. — **Konopné semä:** K 28'00—30'00. — **Lanové semä:** prima K 18'00—19'00. — **Rasca** (kmín): 70'00—71'00. — **Mak:** K 76'00—77'00. — **Ladník:** K 14'00—15'00. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: **Cukor** v klobúkoch K 68'00 do 68'50, kockový K 69'50—70'00, žltý K 67'00—67'50 za 100 kilogr.

Petrolej: Standard-petrolej korún 37'00, fiumánsky White-Star (***) K 39'00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 22'00—22'50, bosenský K 26'50 do 27'00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kilov) K 25'50—27'00, srbské (100 kilov) K 24'00—26'00.

Sviňská masť: budapeštianska K 136'00—137'00.

Slanina: vidiecka K —————, mestská 4 kusová K 112'00—113'00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K 141'00 do 142'00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 37'00—37'50.

Vajcia: prima uhorské K 65—66, podlejšie K 50 do 52 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2'20—2'40, k vareniu K 1'40—1'50, syr 16—20 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1'40 do 1'50 za kilogram; kurence k smaženiu K 1'10—1'40, kurence k pečeniu K 1'80—2'40, sliepky na polievku K 2'40—2'80 za jeden pár.

Slovenská ľudová strana je čisto luteránska. Varujte sa jej starí ľudáci!

Dôležité! Neprehlédněte!
Každý muž učíní svojej žene
sukne lodenové radost, keď kúpi

ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a 1 kus od 60 65, 70 kr. s dobierkou posiela —

Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA
v LISKU p. Jimramov, Morava.
Jediná firma toho druhu Vzorčky zdarma a franko!

Žiadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem
môj, v slovenskej reči, bohaté illustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

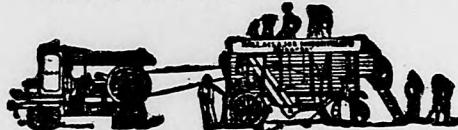
HANNS KONRÁD
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRŮX No. 1233. (Česko.)

!!! Vyznačenie prvej odmeny !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Úplná záruka za dokoálu mlat'bu! — Cennik na žiadost' franko.

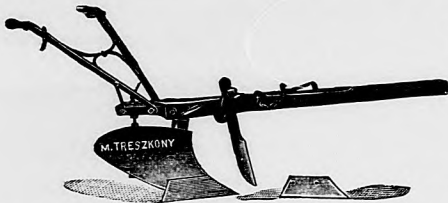
Najdokonalejší a najjednoduchší mlatebný motor stroj. Lahko k vedeniu bez strojnika. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje — Odporúča s úplnou zárukou svoje benzinnomote k vystrojeniu mlynov a priemyselnych podnikov taktiez

elektrické benzinlokomobi mlatebné stroje

s dvojn vystrojením k čisteniu. Jedine jestvujúca novota! Samočinkujúci, dozorný a bezpečný ventil. Osobitná trieda hospodárskych strojov: parostroje, mlyny, rajtáre, mlatidla, sejestroje atď.

O nedostiznej vitečnosti motor mlatebných strojov dopytať sa možno u p. barona Jozefa Kemény: Maros-Németi (Erdély), u p. Jána Nagy, Beleg.

Najistejší lacny obchod. ————— Najistejší lacny obchod.

Páni hospodári!

ako: mlaťačky s oceľovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovicice atď. — Cenniky zašlem na žiadost' zdarma a franko

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitese).

Tí páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za najdokonalejšie uznánie hospodárske stroje

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor.—24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vynimkou dovolenejšti sa poštové útraty vynahradia. Benedikt Sachsel, Lobes 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Šijáce Stroje.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podla garancie od 10 zl. až do

25 zl. Vždycki Kdostaniu u. 812 **Alojza Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-tér 3. Cennik pošlem každemudarmo.

Oznamy * *

* * prijíma administracia

„Krest'an“

Budapest,

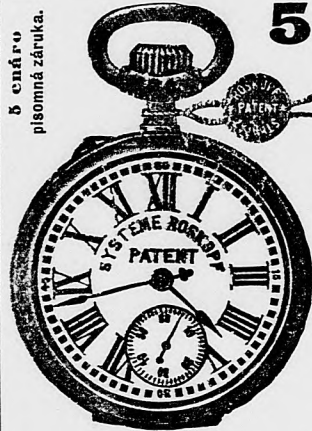
Szentkirályi-utca 28.

1070 szám.
Exg. 906.**O Z N A M.**

Dáva sa na vedomie, že v Horných Vestenicách, okres žabokrecký v stolici nitrianskej jeden

vodový mlyn

dňa 30 júla r 1906 po obede o 3 hodine u obecného rychtára na verejnej licitácii bude sa dávať do árendy na 6 rokov. Kaucia potrebná pri licitácii 200 korún. *Obecný úrad.*

5 korun!

V tejto jakosti bez subehu.

Opravdivé švajcarské hodinky system Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagne tickým kotveným strojom so zákryvkon opravdive emailovanou (nie papier) s ochrannou olvennon znamkou, vo futráli z pravého niklu, so šarnir pokryvkou s chodidlom 36 (nie 12) so pozlácenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vy-

Vrobované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 6 kor. po futráli zo striebra bez ukazovateľa sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund kus 12, 50.

Zámena dovolená, alebo navratenie penazi bez zračky. Zasiela sa s počtovou dobierkou

Ján Konrád prvá dielna hodín Brúx 425. (Čecky). Bohato vystavený cenni vyše 1000 vyobrazením potieľa sa na žiadost' bár komu zdarma.

K povšimnutiu: aždý kusok mydla s meno **SCHICHT** čistým, a slobodný je každej škodlivej látky.

Schicht-myddlo!

(ináč jeleňa, alebo myddlo klúča)

je to najlepšie k upotrebovaniu to najlacnejšie ku čisteniu šiat a umyvaniu každého spôsobu.

Záruka: 25.000 korun platí firma **Juraj Schicht** v Aussigu bárskomu, čo je v stave dokázat, že myddlo s menom **Schicht** obsahuje v sebe dajakú škodlivú miešaninu. 274/1

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.